

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	50 Lei
Pe jumătate de an	25
Pe un pătrar de an	12 $\frac{1}{2}$
Un număr	1 Leu.

Manuscrisele se adresează redacției „Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-tune și inserțiuni administrației „Tipografa și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicații oficiale, concure, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 30 Lei, până la 200 de cuvinte 45 Lei, de aci în sus 60 Lei

Cuvântare

ținută în școala confes. ort. română din Ciuchici la 26 Maiu v. 1922 de parohul Ioan Murgu din Sasca-montană cu ocazia conferinței pastorale de primăvară a clerului ortodox român.

Iubiți Credincioși!

Oamenii, cari și-au uitat de binefacerile lui Dumnezeu revărsate asupra lor și de datorințele față de Creatorul lor, oamenii cari au uitat potopul carele a înecat fărădelegile strămoșilor lor, cu minte întunecată de păcate și cu inimă plină de reutate să adună de prin munți și văi, șesuri și câmpii pre câmpul Senaar și acolo hotărâsc, ca toată știința, puterea și înțelepciunea omenească să o folosească întru disprețuirea lui Dumnezeu prin aceea, ca să zidească un turn înalt, carele să ajungă până la cer.

Adunat-au materialul trebuincios și încep cu mare alaiu zidirea turnului vavilonic. Lucrat-au zile, săptămâni, luni și ani întregi, și în măsura în care înaintau cu zidirea, li-se măria și bucuria lor nebună și deșartă.

Dumnezeu însă nu stă în ajutor oamenilor sumeți, și toată silința omului pe pământ e deșartă, dacă nu este însoțită de binecuvântarea Tatălui ceresc! Deci atunci, când strigările de bucurie ale acestor oameni păcătoși erau mai grozave, i-a ajuns osânda. Li-s'au amestecat limbile așa că nu să mai puteau înțelege doi cu doi, ci alergau ca perduți de minte în toate părțile, văzând că toată știința, și înțelepciunea lor n'a rodit altceva decât numai ruină și nerânduială. Astfel din blestem s'au pornit mai multe limbi.

„Trimite-vei Duhul Teu și să vor zidi și vei înnoi fața pământului” zice Domnul prin graiul psalmistului. Și iată că după mii de ani s'a pogorit Duhul lui Dumnezeu, ca să zidească vavilonul sufletesc al omenimei scufundate în cea mai mare ruină și nerânduială, prin încercarea de a zidi turnul Vavilonului de pe câmpul Senaar.

În Dumineca Rusaliilor s'a pogorit Duhul sfânt în chipul limbilor de foc peste apostoli și ei cu toții să umplură de Duh sfânt și începură a grăi în felurite limbi, vestind măririle lui Dumnezeu cu o însuflețire sfântă.

Iată ce zice s. Ioan gură de aur despre această minune preainaltă dumnezeiască: „Duhul sfânt s'a pogorit în chipul limbilor de foc, ca să reamintească de o întâmplare de demult a vechiului Testament. Când odinioară oamenii, umflați de mândrie voiau să zidească un turn, carele să ajungă până la cer, această unire

păcătoasă a oamenilor a despărțit-o Dumnezeu prin amestecarea limbilor. Acum din contra s'a revărsat Duhul sfânt în chipul limbilor, pentru ca lumea, desbinată între sine, iarăș să se aducă la o împreunare mai înaltă adevăată la împărăția lui Dumnezeu, la credință și dragoste. Cu aceasta s'a săvârșit ceva neobicit și nou. Oarecând limbile au desbinat lumea, iar acuma limbile cele de foc iarăș au adus împreunarea în lume și cei desbinați s'au legat unii cu alții”.

Aceasta a fost deci cauza pentru care s'a pogorit Duhul sfânt în chipul limbilor de foc, dară și pentru aceea, deoarece efectul Duhului sfânt are asemănare cu lucrarea focului și anume: înainte de toate focul are însușirea că curățește. Așa bunăoară aurul numai în foc se lămurește și se curățește de celelalte materii netrebnice. Ferul dacă ruginește numai prin foc se curățește și se înnoește.

Această curățire a produs-o Duhul sfânt în inimile apostolilor, că doară din sfânta scriptură o știm, căt de fricoși erau apostolii la început, îndoinici în cugete, ba uneori chiar și slabi în credință. Dovadă este cazul cu apostolul Petru, când a umblat pe mare și îndoindu-se în credință, l-a mustrat Christos prin cuvintele: puțin credinciosule, de ce te-ai îndoit? Pentru aceea eră deci de trebuință ca să se pogoare foc sfânt din cer, ca să le curățească inimile și să le lămurească cugetele lor. Și într'adevăr vedem că îndată ce s'a pogorit Duhul sfânt peste apostoli, ei s'au schimbat cu totul și au devenit atât de tari în credință încât nici de moarte nu se spăimântau, ci cu mare însuflețire vestesc pretutindenea evangelia mântuirii.

Pre oceanul atlantic să află o insulă foarte frumoasă numită Madeira, care eră plină de șerpi veninoși, astfel încât nici un muritor nu putea să pătrundă acolo și nici nu cuteză să se așeze acolo de groaza acestor șerpi veninoși. Deci ce au făcut oamenii din apropierea acestei insule? Au aprins codrul insulei, iar focul a ars șerpii veninoși nimicindu-i cu desăvârșire, prefăcându-i în cenușă. Focul așadar a curățit acel pământ în așa măsură, încât acea pustietate părăsită dar cultivată de oameni cu pricepere, a devenit un pământ roditor producând struguri dulci de un renume mare cât și multe alte feluri de pomi roditori, cari îmbucură pe oameni și în ziua de azi.

Asemenea efect de curățire a produs focul Duhului sfânt în cele din lăuntrul ale apostolilor, dărându-le duh nou și inimă nouă.

A doua însușire a focului este că luminează. Astfel li-a luminat Duhul sfânt mintea apostolilor încât toată lumea s'a mirat și s'a uimit de înțelepciunea, ce

a eşit din gura lor, pentru că acel foc sfânt a depărtat din sufletul lor întunerecul și negura greșalelor omenești și i-a luminat cu lumina adevărului dumnezeesc!

A treia însușire a focului este, că se înalță în sus fie el cât de adânc în fundul pământului, el totuși străbate de acolo, pune toate în mișcare și nu rămâne în adâncime.

Această însușire a focului a produs-o Duhul sfânt în apostoli. Pre dâșii nu i-a putut reține delă vestirea lui Christos nime pre lume, ei nu s'au temut de amenințări, de persecuții, ei nu s'au spăimântat nici chiar de moarte, pentru că și-au ridicat mintea și inima sus spre cer. Astfel prin puterea cuvântului apostolic al lui Petru în ziua pogoririi Duhului sfânt s'a întemeiat întâia comunitate creștină numărând 3000. de suflete. S'a întemeiat și a crescut fără nici o silă, în deplină libertate sufletească, fiind lăsat tot insul să-și urmeze glasul convingerii și al conștiinței sale, căci „unde este Duhul Domnului acolo este libertatea” zice apostolul Pavel.

Dar iubiți credincioși, cum trebuie să înțelegem însemnătatea serbătorii Rusaliilor, ce să revarsă asupra sufletelor credincioase?

Iată cum: Prin darul dumnezeesc ce s'a dat apostolilor ca să poată vesti cuvântul evangheliei în toate limbile de pe fața pământului, s'a întărit ca prin o lege dumnezească dreptul vecinic și libertatea nețarmurită, care trebuie să i-se recunoască și să se dea fiecărui popor asupra limbei sale naționale, asupra credințelor și a tuturor comorilor sale sufletești. În splendoarea limbilor de foc eră scrisă voința lui Dumnezeu, carele a dat drept de existență fiecărei limbi pe pământ, a dat drept fiecărui popor, ca nu numai să-și iubească limba maicii sale și să o folosească, dar și dreptul ca să o apere atunci când este atacată. Din durerile noastre naționale milenare o știm, că cârmuirile lumești n'au ținut în totdeauna coit de acest adevăr, pentru că n'au fost pătrunse îndeajuns de învățăturile evangheliei și le lipsia adevăratul Duh creștinesc.

Din istorie o știm, că în vechime creștinii erau prizoniți, pentru că nu voiau să se închine idolilor străini. Din cauza aceasta se făuriau împotriva lor învinuiri grele, că adevă prin neînchinarea lor la idoli păgâni, ar vătăma suveranitatea împărăției, considerându-i de trădători de patrie după cum erau timbrați naționalității români sub fostul regim unguresc, amărându-le zilele și viața prin temnițe.

Dar ei vechii creștini suferiau cu răbdare mucenicăscă toate prigonirile și torturile păgâne. Libertatea sufletului și-o aflau numai în religiuina creștină și nici o prigonire, nici o tortură ori cât de cruntă să fi fost, n'a fost în stare să-i înduplece, ca să se lipsească de această libertate. Cu multă dreptate deci și-a pus vestitul scriitor bisericesc Tertulian următoarele întrebări: „Oare își poate câștiga glorie vre-o ocârmuire sugrumând libertatea religiei, țărmurindu-mi libertatea de a mă închina Dumnezeului meu după cum voesc, silindu-mă a necinsti ceea ce vreau să cinstesc și a cinsti ceea ce nu vreau să cinstesc. Cinste cu sila nu-i trebuie nimănui nici chiar oamenilor. Nu este oare cea mai mare nedreptate a silii pe oameni liberi să se închine contra voinței lor?”

În acest păcat al cârmuirilor păgânești au căzut, în timpul de urgie, guvernele maghiare, când au îndrăznit să silească mlădițele tinere ale naționalităților subjugate, spre o desvoltare nefirească și cu totul contrară poruncilor dumnezești, când au cercat să micșoreze dragostea lor firească pentru limba și națiunea lor și

să amăgiau a crede, că vor reuși s'o înlocuiască cu o dragoste poruncită pentru limba și națiunea, carea nu e a mamei și-a părinților lor. Când din întreg învățământul poporal au isgonit până și amintirea bărbăților noștri nemuritori, de faptele cărora s'ar fi putut însufleți elevii români. Când sufletul nevinovat al copiilor noștri îl siliau să se închine cu sila unor figuri străine și neînțelese, întocmai cum siliau împărății păgâni pe vechii creștini să se închine cu sila unor figuri idolești. Când au avut păcătoasa îndrăzneală de a pretinde, ca copiii noștri să învețe adevărurile credinței și să se roage lui Dumnezeu în limbă străină, neținând seamă de cuvântul apostolului Pavel că „de se vor rugă în limbă străină, mintea lor fără roadă rămâne, că mai bine este a grăi cinci cuvinte cu mintea mea, decât zecemii de cuvinte în limbă străină”.

Să ne aducem aminte câte le-am suferit numai și numai pentru că ne-am iubit și cinstit comorile sufletului nostru și pentru că n'am voit — că nu ne-a lăsat inima — ca să ne închinăm la idoli străini și fiindcă — urmând poruncilor dumnezești mai mult decât pre cele lumești — am ținut întotdeauna morțiș la limba, legea și națiunea noastră românească!

Spre edificarea voastră sufletească vă aduc înainte exemplul admirabil și vrednic de urmat al Polonilor din Posen în ceea ce privește iubirea de neam și lege cât și lupta lor solidară purtată întru apărarea limbei lor naționale.

Anume în toamna anului 1906 guvernul german a pretins propunerea religiei în limba germană. Mitropolitul Dr. Florian Stablewsky al Polonilor a îndreptat către preoții și credincioșii săi o strâșnică pastorală, amenințând cu destituire pe oricare preot polonez, carele ar cuteză să propună religia în limba germană și a amenințat cu excomunicare pe orice părinte, carele și-ar da învoirea, ca să învețe copilul seu religia în limbă străină.

Efectul a fost surprinzător. Întreg poporul polonez s'a resculat. În scurt timp unasăută de mii de copii s'au pus în grevă, refuzând a da vre-un răspuns în limba germană din religie.

Chiar și celebrul scriitor Sienkiewicz a adresat împăratului german cuvinte de protestare făcându-l de ris înaintea lumii culte pentru faptul, că permite a să purta în împărăția sa un războiu atât de monstruos, împotriva sufletului nevinovat al copiilor. Câtă demnitate națională! Despre luptele frunțașilor noștri nu mai fac amintire, fiind acelea prea bine cunoscute nouă tuturor.

Iubiți Credincioși!

Și noi poporul românesc avem o limbă dulce, frumoasă și armonioasă, un dar dela Dumnezeu, despre care nu de mult scria unul dintre cei mai mari învățați ai lumii și anume americanul Lippenz, că a „fost surprins de frumuseța aleasă a acestei limbi românești, una dintre cele mai frumoase limbi ce să vorbesc pre pământ”.

Și chiar dacă și n'ar fi așa de frumoasă și atunci avem datorință sfântă ca să o iubim, să o vorbim, pentru că e un dar dumnezeesc și încă unul dintre cele mai prețioase daruri, iar darurile nu este ertat să se disprețuiască ci să se cinstească, prin ce se cinstește dătorul de daruri Tatăl ceresc carele le-a împărțit!

Deci, iubiți creștini, noi vom cinsti pe Dumnezeu când ne vom iubi din tot sufletul limba maicii noastre și nu ne vom rușina de ea, și nu o vom lăpăda-o înaintea acolora cari ni-o atacă încă și azi în țara

noastră liberă, că destul au urit-o dușmanii seculari, când au scos-o dela judecătorii, din școli, ba chiar făceau încercări să o scoată și din biserică, deși ea nu este numai un dar dumnezeesc, dar este și semnul cel mai de frunte al nostru ca popor, și a fost aprobată și de legile statului în legea naționalităților Art. 37 din 1868 și 30 din 1883.

Acum au trecut acele vremi de urgie ca un vis urit și azi suntem fericiți, că ne folosim de limba maicii noastre cu deplină libertate în mândra noastră țară România Mare.

Să vă însuflețiți iubiților creștini de cuvintele de aur ale nemuritorului Timoteiu Cipariu, care înainte de asta că 61 de ani adevădat în 1861 a rostit la inaugurarea asociațiunii transilvane următoarele cuvinte de mare însemnătate, când a grăit așa: „Din toate aceste ruine — ale timpurilor de restriște — prevedința ne-a conservat însă în aceste dureri cumplite un tezaur neprețuit, care nu ni-l-a putut răpi nici sabia învingătorului, nici cruzimea tiranului . . . un tezaur născut cu noi dela pieptul maicei noastre, dulce ca sărutările maicelor când ne aplecau la sinul lor, tezaur mai scump decât viața, tezaur care de l-am perde . . . atunci mai bine să ne înghită pământul de vii, să ne adunăm la părinții noștri cu aceea mângăere, că nu am trădat cea mai scumpă moștenire, fără de care n'am, fi demni de a ne numi fiii lor: *limba românească*“.

Și azi după 72 ani un fior sfânt străbate prin sufletul nostru, când citim discursul fericitului Simeon Bărnuțiu ținut la 2/14 Mai 1848 în catedrala din Blaj, când rostise următoarele cuvinte memorabile: „Ce este lumina pentru vedere, soarele pentru creșterea plantelor, vorba pentru cugetare: aceea e naționalitatea pentru ori care popor, intrânsa ne-am născut, ea e mama noastră, de suntem bărbați ea ne-a crescut, de suntem liberi intrânsa ne mișcăm, de suntem supărați ne alină durerea cu cântecele naționale. Prin ea vorbim și astăzi cu părinții noștri, cari au trăit înainte de mii de ani, prin ea ne vor cunoaște strănepoții și posteritatea peste mii de ani. Naționalitatea e libertatea noastră cea din urmă și limanul mântuirii noastre viitoare!“

Dar iubiților creștini, privind în jur la cele ce să întâmplă în zilele de azi nu numai între oamenii din pătura de jos a poporului ci și între fruntașii noștri, cari nu conțin a vărsa unii asupra altora batjocuri, apoi privind mai de parte lățirea sectei pocăiților, care este o primejdie națională cât și o primejdie pentru statul român și în fine privind ura confesională dintre frații de un sânge, trebuie să constatăm cu mare durere, că sufletului nostru îi lipsește duhul adevărat creștinesc, pentru că se vede, că nu ne-am dat silința, să pregătim sufletul nostru în deajuns spre căile Domnului, ca să devenim creștini adevărați, ca astfel să se poată sălășlui întru noi Duhul Domnului, care este Duhul înțelegerii și al înțelepciunii!

„Cauza națională comună română“ zice un adânc cugetător „să ne fie o cauză sfântă până la moarte, ea să fie ferită ca lumina ochiului de orice discordie, împărechiarie, de orice dușmănie sau ură confesională, care n'are de a încăpea între Români sub nici un prețecst ca măr de ceartă. Căci cei cari stărnesc ură confesională, sunt dușmanii Românișmului și orice dihanii, numai Români adevărați nu!“

Da, așa este!

Deci să ne fie ca un advertisement cuvintele marelui nostru gânditor Nicolae Iorga, actuale pentru stările de azi dela noi când zice că „Nu merităm noi aceste

timpuri, le merită mai mult Mihai Viteazul și cei ce sunt sub pământ. Dar dacă a dat Dumnezeu norocul peste noi, cel puțin să ne facem vrednici de el!“

Da, cu adevărat ni-a dăruit Dumnezeu o România Mare, visată de Mihai Viteazul, deci urmați sfatul marelui Andreiu „Nu vă sfădiți“ și faceți vă vrednici de țara câștigată cu multe jertfe!

Pentru aceea precum ploaia, care cade de sus pe pământ și nu să mai reîntoarce ci dă putere pământului și-l face roditor, ca să fie spre folos oamenilor hrănindu-i: rog pe bunul Dumnezeu ca să producă acelaș efect binecuvântat cuvintele mele de azi în inimile voastre, ca așa să se adeverească și pentru voi cuvintele cari le-a grăit Dumnezeu prin prorocul său zicând: „Eu voesc să vă dau inimă nouă și Duh nou, vă voi da duhul meu vouă, ca să petreceți în fericirea aceea, carea am dat-o părinților voștri și voi să-mi fiți poporul meu și eu Dumnezeuul vostru!“ Amin.

Învățătorii în congres.

Săptămâna aceasta s'a ținut la București congresul corpului didactic primar din întreaga țară.

Cu această ocaziune ministrul instrucției Dl Dr. Anghelescu schițează în câteva cuvinte activitatea D-sale la ministerul instrucției în ce privește construcțiile școlare și reforma învățământului primar:

Ministrul instrucției arată, cum la apelul d-sale pentru construcțiile școlare țărani au răspuns cu o extraordinară însuflețire.

Se vor construi în toată țara, anul acesta peste 2000 de școli, care vor costa un miliard de lei. Mai toată această sumă se va vărsa de țărânișime; județele și comunele contribuie cu sume mai mici, iar statul dă lemne din pădurile sale în valoare de peste 160—170 milioane lei. Dacă lucrările vor continua cu aceeași intensitate, în doi-trei ani, spune dl dr. Anghelescu, chestiunea localurilor de școli va fi rezolvată. Se va începe aceiaș campanie și în ținuturile alipite, la anul viitor.

Tot atunci se va începe construcțiunea școlilor normale, care astăzi n'au localuri proprii.

Unul din punctele principale ale programului de activitate, spune d. ministru al instrucției, este *unificarea învățământului de toate gradele*. Nu mai poate continua situațiunea actuală: să avem patru școli: una în vechiul regat, alta în Ardeal și Banat, altele în Bucovina și Basarabia. Învățământul trebuie să corespundă vremilor de astăzi.

Trecând la analiza anteproiectului de reformă a învățământului primar d. dr. Anghelescu schițează punctele lui principale și mulțumește

predecesorilor d-sale în special fostului ministru Borcea, care au adunat material de studiu pentru această reformă.

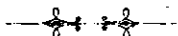
D. ministru Anghelescu încheie cerând învățătorilor să dea dovadă că își înțeleg marea lor misiune precum au înțeles-o în trecut și la 1898, când s'au pus în fruntea mișcării economice dela sate.

A vorbit și profesorul universitar de pedagogie Vladimir Ghidionescu zicând că învățătorii din Ardeal nu sunt contra bisericii, ci vor numai să meargă pe picioarele proprii, de aceea doresc statificarea școalelor.

În privința reorganizării învățământului primar proiectul ministerului e ca învățământul în școala primară să dureze șapte ani și anume: patru ani de învățământ elementar și trei ani de învățământ complimentar. Certificatul de 7 clase primare va fi echivalent cu primele trei clase secundare.

Congresul admite statificarea școalelor și predarea religiei de către învățători.

Cum se vede învățătorii se simt mari și tari, nu mai vreau să conlucreze cu preoții la educația poporului. Ei nu-și dau seama de urmările unei astfel de ținute. Sperăm, că ceilalți factori responsabili pentru binele țării vor judecă altfel.

Sfințirea bisericii din Jupalnic.

Parohia din comuna Jupalnic, în nemijlocita apropiere a Orșovei, cu o populație curat românească, cam de 50 ani mereu în creștere, după poziția și natura sa, este menită a juca un rol însemnat în viața noastră bisericească națională pentru multe întrebări.

Cea mai grea soartă pentru neamul românesc o aflăm în intervalul veacurilor XIV—XVII, când nu numai că am pierdut câmpiile, ci chiar și în munți am fost urmăriți nimicindu-se și cele mai puternice locuri de rezistență, — cetăți și sate, astfel că satele refăcute sunt așezate în cele mai ascunse văi departe de pasuri ori drumuri, de unde abea după veacul XVIII încep a se reface la margini de drum.

Comuna Jupalnic, pe locul unde se găsește; doboară de pe o vale îngustă la gura văii în drumul de țară (1780) pe stânga văii Țirlui, acum numit Jupalnic vechiu și crește de două ori atât spre dreapta văii, numindu-se Jupalnic-nou, formând împreună o parohie și comunitate. Numirea comunei este curat românească și derivă dela cuvântul: jip=jîpani, adică pădure tineră.

Biserica este zidită (1840) din material solid pe partea dreaptă. E interesant, că Jupalnicul nou serbează hramul Sânta-Marie-mare 15/28 August, iar cel vechiu S. Marie-mică 8/21 Septemvrie.

La zidirea bisericii s'a făcut pentru acel timp ce s'a putut, pentru acum lipsiau multe, bunul Dumnezeu a ajutat harnicului preot Pavel Magdescu fiu din aceeași comună, să adună cele trebuincioase și să găsească om de sprijin în persoana primarului Ilie Vulpeș, cari prin colecte și alte venituri, adunară 60,000 lei, din cari i-și tocmiră o biserică din cele mai frumoase, cu trei clopote dulci. resonătoare.

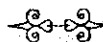
Sfințirea bisericii s'a făcut Luni la 15/28 August, S. Marie-mare, prin iubitul nostru protopop Ioan Pepa, asistat de mai mulți preoți și multă lume, din loc și jur, când Dl protopop prin o frumoasă cuvântare a ridicat foarte mult însemnătatea zilei și inimile credincioșilor.

După serviciul divin la casa preotului local s'a dat o masă comună, participând și ceice au făcut danii bisericii. S'a toastat pentru iubitul și gloriosul nostru Rege Ferdinand I și armată; pentru P. S. nostru Episcop Dr. Iosif Traian Badescu; pentru donatori; preot; primar și comună.

Seara eleele și elevii din comună, instruiți de primarul local Ilie Vulpeș, a aranjat o serbare populară împreună cu teatru, cântece și dansuri naționale jucate de eleve și elevi, care a succes peste așteptare.

Despre splendidul succes al serbărilor populare știu că se va scrie și din altă parte, aci mă mărginesc a face aprecieri binemeritate părintelui Pavel Magdescu, vrednicului primar Ilie Vulpeș, donatorilor și la întreaga comună Jupalnic, pentru că avură fericirea de a-și tocmi una dintre cele mai frumoase biserici.

Un participant.

Continuitate și tradiție.

Iată ce lipsește în țara noastră! Dacă suntem atât de rămași în multe privințe, dacă nici compară nu ne putem cu țările occidentale, este pentru că ne lipsește, aproape cu desăvârșire, continuitatea și perseverența în tradițiile bune. S'au făcut și la noi multe începuturi bune și frumoase, dar s'au abandonat curând. Să ne gândim numai la multele experiențe făcute cu școala. Aproape fiecare ministru de culte și instrucțiune publică ținea, când ajungea la putere, să reformeze întreg învățământul nostru, de sus până jos, dela universitate până la școala primară. Aceasta eră ceea ce se numește anarhia de sus. Așa eră, și este încă, și cu muzeele, cu societățile culturale, și atâtea altele. Cele mai multe durau și durează numai câtă vreme trăește inițiatorul lor. Cu el deodată dispărea și organizațiunea lui.

De aceea ne cade așa de bine să vedem în viața „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” cu reședința în Sibiu, dar cu puternice organizațiuni culturale pretutindeni dincolo de munți, o continuitate și tradiție, cum nu aflăm nicăeri la Români. La nici o societate românească nu s'a perpetuat, bună oară, așa ca la „Asociațiune”, bunul obicei de a-și ține adunarea generală anuală când într'un centru când în altul, dând astfel prilej prin aceste adunări, membrilor ei și Românilor de pretutindeni să se întâlnească, cunoască, prețuiască și iubească mai bine ca până atunci. În cei 60 de ani de existență „Asociațiunea” ardeleană

și-a ținut congresele generale anuale în 30 de centre. Acel ș spirit de continuitate și tradiție îl arată și muzeul ei. Ți-e mai mare dragul, să vezi cum se păstrează de pios toate relicvele sacre ale vieții noastre naționale în acest muzeu: Ușa dela casa lui Horia, fluierul-baston al lui Avraâm Iancu, sfesnicul de pe masa de scris al lui Andrei Mureșeanu, ceasornicul de buzunar al tribunului Axentie Severu, etc., etc. Publicațiile ei: revista „Transilvania”, „Biblioteca populară a Asociațiunei” etc. încă s animate de acelaș spirit sănătos.

O astfel de instituție culturală care respectează și cultivă ceea ce este mai prețios în viața unui neam: continuitatea și tradiția, merită și ea să fie respectată și ajutată, sporind numărul membrilor și stăruiind pentru o cât mai largă desfacere a biletelor dela loteria ei organizată în scopuri culturale. Bilețele de loterie sunt de vânzare la toate administrațiile de plasă, primăriile comunale, direcțiunile de școale secundare, etc. etc.

Ș T I R I

M. S. Regina la Vălenii de Munte.

Marți la 29 August n. M. S. Regina, însoțită de AA. LL. Regale Principesele Irena a Greciei și Ileana a României și de A. S. R. Principele Nicolae au vizitat orfelinatul „Regina Maria” dela Vălenii de Munte. Cu acest prilej d. N. Iorga a rostit o cuvântare, evocând vremurile războiului nostru și rolul jucat de M. S. Regina întru alina-rea suferințelor soldaților. D. Iorga a arătat că avem datoria să începem purificarea morală a țării și că rolul în această operă îl are femeia română, în frunte cu Suverana țării. M. S. Regina, a răspuns mulțumind pentru vorbele bune ce i-s-au spus: „Niciodată — a zis Regina — nu Voi fi prea mică pentru rolul ce mi-se cere. Am venit în țară foarte tânără și am devenit una cu voi toți. Am venit, la început, cu viziunea României Mari și am luptat pentru împlinirea ei. În ceasul cel rău a fost și d. Iorga lângă noi și v'a fost un mare sfătuitor. Atunci am reușit. Acum d-sa reușește și mai mult prin această școală care întregește opera de atunci. De aceea avem și noi încă mult de făcut. Ai gândit bine la școala nouă. Îmi pare bine că ai dat numele meu acestei școli de fete. Primesc cu plăcere și o voi patrona. Voi mai veni în această localitate, unde este un centru de civilizație și de știință”. Suverana încheie — adresându-se orfanelor: „Iar pentru voi, Voiu fi mama voastră, cum am fost și în timpul războiului”. D. N. Iorga a ținut apoi o prelegere vorbind despre „Estetica documentelor noastre”. La ora 5 d. a. Suverana și principesele au părăsit Vălenii, plecând cu automobilul la Sinaia.

P. Sf. Sa Dl Episcop diecezan a sosit Joi în 7 Sept. n. la reședința sa, venind dela Sibiu, unde a participat la ancheta școlară și la ședințele consistorului mitropolitan.

Vizite ministeriale. Vineri în 1 Septembrie a vizitat orașul nostru ministrul de comerț Dl Vasile Sassu, care a venit pe neașteptate. Duminecă a venit în Caransebeș dela Baile-Erculane cu automobilul ministrul de justiție Dl Jean T. Florescu, însoțit de prea stimata sa soție și de Dl director în ministeriul de justiție Dl Dimitrie Ispasiu. Ministrului i-s'a făcut primire oficială, bineventându-l călduros primarul orașului Dl Fr. Pauck. Ministrul și Doamna și Dl Ispasiu au fost găzduiți în reședința episcopescă, unde li-s'a servit Duminecă seara cina în cerc restrâns de invitați. Cu această ocaziune a bineventat pe ministrul P. On. Dl protopop A. Ghidiu. Ministrul a răspuns în cuvinte plăcute. Luni ministrul a inspectat tribunalul, judecătoria de ocol și parchetul. La ora 1 a avut loc banchetul dat de primărie în onoarea ministrului. Primul toast l-a rostit Dl prefect al județului Dr. Petru Cîrncan pentru Maj. S. Regele și familia regală. Ministrul a toastat pentru cetățenii orașului, pentru armată și pentru reprezentanții justiției. La orele 6 s'a servit ceaiul la președințele tribunalului Dr. G. Lăbonțiu. Seara ministrul a plecat la București pentru a participa la consiliul de miniștri, iar Joi a sosit la Lugoj tot pentru inspectarea tribunalului. Aici a fost bineventat de subprefectul Cimponciu, de primarul Harambașa și de președintele tribunalului.

† Ilarion Pușcariu. La încheierea foil primim trista veste, că arhiepiscopul Ilarion Pușcariu, vicar arhiepiscopesc, a repositat la Sibiu. Înormântarea va avea loc mâne Luni la Bran. Dumnezeu să-l odihnească în corturile dreptilor!

Hirotesie. P. Sf. Sa Dl Episcop diecezan a hirotesit azi în catedrala din loc pe M. On. D. Ioan Geția întru protopresbiter al tractului Buzias. Dorim mult succes noului protopop!

Hirotonii. Eri P. Sf. Sa Dl Episcop diecezan a hirotonit întru diacon, pe candidatul de preoție Traian Bojin, iar azi a hirotonit pe numitul întru presbiter pentru parohia Uzdin și pe candidatul de preoție Remus Rădoi întru diacon catedral.

Parastas. Eri Sâmbătă s'a oficiat în biserică sf. Ioan Botezătorul parastas pentru odihna sufletului marelui român Dr. Stefan Petrovicu, fost notar public în loc. A oficiat P. On. protopop Sp. Șandru. Au asistat P. Sf. Lőr Dr. I. T. Badescu episcop și Filaret Musta,

archiereu și vicar episcopesc, membrii familiei și numeroși prietini și stimători ai defunctului. Să ne rugăm pentru el!

Încoronarea. În ultimul consiliu de miniștri s'a hotărât, ca cu ocaziunea încoronării Maj. Lor defilarea trupelor să se facă la Alba-Iulia și nu la București. Proclamația către popor nu va fi citită de Rege, ci de patru herolzi, așezați în cele 4 colțuri ale cetății. În timpul, când se va celebra sfânta slujbă și încoronarea în catedrală, se vor oficia serviciile divine în toate catedralele din țară, iar după serviciul divin se va citi proclamația prin herolzi în toate comunele din țară. La București va avea loc și defilarea tuturor primarilor țării în număr de circa 10000.

Președintele republicii polone mareșalu *Pilsudski* sosește în 13 Septembrie n. la Sinaia, unde va fi primit de membrii familiei regale și de toți membrii guvernului.

Comitetul județean al „Astrei“ invită cu dragoste românească pe toți Românii de inimă la *adunarea generală* ce se va ține în 11/24 și 12/25 Septembrie a. c. la Timișoara, în cadrele unor mari serbări culturale. Toți aceia, cari doresc să fie încartiruiți pe aceste două zile, să grăbiască a se anunța de pe acum la d. dr. V. Mercea, avocat, I, str. Eminescu nr. 6.

Comunicatul guvernului în chestia funcționarilor. Consiliul de miniștri a dat următoru comunicat: Examinând situația financiară și bugetară s'a hotărât ca din excedentul bugetar ce s'ar alege la 30 Septembrie a. c. pentru exercițiul în curs precum și din alte disponibilități bugetare să se procedă la rectificarea bugetului pentru afectarea părții necesare îmbunătățirii situației funcționarilor. Rectificarea se va supune Corpurilor Legiuitoare în sesiunea extra-ordinară convocată la 10 Octombrie c. Totodată s'a hotărât ca în sesiunea ordinară din Noembrie să se depună statutul funcționarilor.

Prețul făinii și al pâinii. Oficiul de control al făinii și pâinii a stabilit pentru Ardeal și Banat ca preț de bază pentru făina albă de 25% extracție 5, 50 Lei, pentru făina neagră de 50% extracție 3, 30 Lei, pentru țărâțe de 22% extracție 2, 50 Lei kgul. Ca preț maximal de vânzare în detaliu a făinei în toată țara s'a hotărât: în localitățile unde sunt mori sistematice prețul va fi stabilit de primăriile locale, însă el nu poate trece peste 10% asupra prețului făinei stabilit loco-moara. În localitățile unde nu sunt mori prețurile de detaliu se vor fixa de primari, ținându-se cont de speșele de transport, cu condiția însă ca ele să nu depășească 15% din prețurile de bază, loco-moară.

Cum îngrijește Ceho-Slovacia de invalizii sei. Ministerul ceho-slovac a încheiat cu medicii un contract, pe baza căruia orice invalid de război este îndreptățit să se caute, pe speșele statului, cu oricare medic din republica cehoslovacă, pentru orice boală în egătură cu invaliditatea sa.

În Iugo-Slavia, conform unei statistici oficiale, sunt 183, 073 Români. Sunt socotiți aci numai cei din Banat, căci Sărbii nu recunosc că există Români și în Valea Timocului.

Școalele noi se construiesc și în județul Valcea, în număr de 40, cu cheltuieala țăranilor doritori de lumină.

Fenomen curios. În comuna Latinu din jud. Brăila, o femeie a dat naștere la 2 fetițe. Ipite una de alta dela umeri până la șolduri. După 2 ore dela naștere, fetițele au reposat. Cadavrele lor vor fi păstrate.

Nenorocire. La Boian I. Cernăuți niște copii cari pășteau vitele au aflat un proiectil în pământ. Unul din ei voind să-l scoată l-a lovit cu un țarș de fer. Deodată proiectilul a explodat și toți copiii, 6 la număr, au fost omorâți.

Războiul greco-turc bântuie cu furie în Asia mică. Grecii se retrag. Turcii cer, ca Grecii să iasă din Asia-mică și să înapoieze Turciei Tracia și Adrianopol. Se svonește, că și Bulgarii se pregătesc să atace Grecia.

Viață lungă. În comuna Cirin din jud. Covurlui a murit un păstor cu numele Anghel Prodan în etate de 130 ani. El a luat parte în răscoala lui Tudor Vladimirescu. Până în cea din urmă zi a vieții și-a mânăturma de oi la pășune. Are o verișoară, cam de aceeași etate, care trăește și acum în acelaș sat.

O țară care moare. Această țară este Austria. Din marea împărăție n'a mai rămas nici a patra parte cât este țara noastră. Iar scumpetea este așa de mare că te miri cum mai pot trăi oamenii. Bani austriaci și-au pierdut orice volorare. Zilnic se tipăresc bani noi, și Americanii, când se duc la Viena să schimbe dolarii, umblă cu câte două genți (tăști) de piele subsuoară ca să bage banii austriaci în ele. Un fost birtăș din Viena, un om mai bătrân, nu se poate destul mira cum de s'au schimbat așa prețurile. Așa povestește că într'o zi i-a cumpărat la Viena unui nepoțel un cărucior mic de lemn cât o cutie cu o sfoară de hârtie în loc de oiște și a plătit cinci mii de coroane, cu acelaș preț a cumpărat acum 15 ani o trășură închisă cu hamuri și cu doi cai. Pe vremuri vindea un păhar de bere, cu 28 bani, azi e două mii de coroane.

Dar ce să te mai miri, căci acelaș birtăș spune că în anul 1907 a făcut cu nevasta sa o călătorie dela Viena până în America și înapoi. Toată călătoria pentru amândoi dus și întors a costat 10.000 coroane, iar azi cu aceste 10.000 coroane nu poți cumpăra în Viena decât o bucățică de brânză, cu care abia de se poate sătura un om la o mâncare mai mică!

De aceea Austria vrea să-și împreune măcar vămile cu Ceho-Slovacia și cu Italia căci altfel nu va mai putea trăi.

VARIETĂȚI.

Leac contra beției.

În Suedia și Norvegia, când cineva se îmbată e dus la închisoare și acolo nu i se dă altă hrană decât pâine muiată în vin și un măr. Pânea e pusă în vin cu un ceas înaintea mesei. În prima zi bețivul mănâncă pânea cu multă poftă, a doua zi o mănâncă de foame, a treia zi îi e însă scârbă de această mâncare. După 8-10 zile bețivul se scârbește de beutură într'atâta, că se lasă de ea pentru totdeauna.

Iată un leac, care s'ar putea încerca și la noi.

Somn lung.

Jim Eashlinger, un Rip Van Winkle modern, a murit în Foth Suites, Ark-America, după ce a dormit timp de șapte ani și jumătate în care timp nu s'a trezit decât de două ori, pentru câteva minute. Admis într'un spital local în anul 1914, Eashland a murit fără ca să aibă cunoștință despre războiul mondial. Un mister pentru medicii și oamenii de știință din America și din Europa, el a murit, pașnic, cu un oftat lin. Eashlinger și cei patru copii ai lui au venit în acest oraș în Februarie 1914. Ei erau toți bolnavi de pelagră. Copii s'au vindecat, dar starea lui a devenit din ce în ce mai rea și în luna Iulie 1914 el și-a închis ochii și de atunci a zăcut într'o letargie despre care doctorii ziceau că-i va fi fatală.

El nu părea că suferă. Rareori își schimba poziția. Primul somn a durat până în anul 1921, când, în 28 Martie, Eashlinger a dat semne de trezire. S'au grăbit la patul lui medicii din trei state. La ora 4 p. m. el și-a deschis ochii și s'a uitat, mirat, la ei. Dar n'a făcut nici o sforțare să vorbească. Peste câteva minute însă ochii i-s'au închis și el a dormit din nou. Al doilea somn a durat trei luni de vreme. A doua oară s'a trezit în o dimineață, la ora 8. Fața lui exprimă durere și el și-a deschis ochii. De aceasta dată a încercat să vorbească. În o voce slabă, dar distinctă a spus următoarele cuvinte „The Lord help me.” (Dumnezeu mă ajute). S'a mai sfortat să vorbească, dar n'a putut decât că a cerut tutun de mestecat (Ch wing tabaco). I-s'a dat și el a început să-l mestece cu mare satisfacție. Medicii au ținut un copilăș înaintea lui. Primul semn de inteligență a apărut pe fața lui când a zis, emoționat: „Baby“.

Literatură.

A apărut:

Contribuțiuni la *Istoria dreptului bisericesc* de prof. I. Mateiu, diplomat în teologie, doctor în drept. Vol. I. Epoca dela 1848—1868. Cu o reprivire canonică-istorică. București. Tipografia cărților bisericești 1922. Cuprinde: 1) Organizația bisericii românești ardeleni, până la 1848. 2) Anul 1848 și înrăurirea lui asupra vieții și organizației bisericești. 3) Opera de legiuire a mitropolitului Andrei Șaguna și atitudinea Bisericii. Cu numeroase adnexe. Un volum de peste 400 pagini. Prețul 45 Lei.

CONCURS.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Conzistoriu diecezan din 4 Iulie 1922 Nr. 2067 B. se escrie a doua oară concurs pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia primă cl. II-a din **Banloc**, devenită vacantă prin abdicarea parohului Filip Pop, cu termen de 30 zile dela prima publicare din „Foaia Diecezană“.

Emolumentele:

1. Una sesiune parohială constatătoare din 26 jugere 120 stânjeni □ de pământ, după care alegândul paroh va avea să poarte toate dările.

2. Stola și birul uzitat.

În lipsă de casă parohială alegândul paroh va avea singur să se îngrijască de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subștearnă recursurile lor, conform regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Banloc, Prea On. Oficiu protopresbiterial din Ciocova.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din Banloc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, dar numai cu prealabila încuviințare a protopresbiteratului tractuat și nici decum în ziua alegerii.

Banloc din ședința comitetului parohial, ținută la 30 Iulie 1922 st. v.

Pentru comitetul parohial.

Elisei Mureșianu 1—3
președinte.

Iosif Miclea
notar ad. hóc.

În conțelegere cu mine *Augustin Ghilezan* protopresbiter

No. 197/1922.

AVIZ.

Cu 22. Septemvrie 1922 pe lângă școala superioară de comerț a statului din Orșova se deschide 1 internat. Elevii săraci și diligenți se primesc grătit. Cererile sunt a se trimite la direcțiunea școlii.

Orșova, la 30 August 1922.

2—3

Director:

Enache Țepeneag.

Publicațiune.

Comuna bis. Domașnea pe ziua de 28 August (10 Sept.) la 3 ore p. m. dă în între-prindere repararea bisericii și casei bis. Nr. 8, adevă albitul cu var preste tot, primenirea țiglei și acoperirea unui zid la ocolul bisericii. Aviz celor interesați.

În numele com. bis.

2—2

Simeon Răsvan
paroh.

La Tipografia și Librăria Diecezană din Caransebeș

se găsesc

TOT FELUL DE CĂRȚI ȘCOLARE

curs primar, secundar și
comercial și tot felul de
papetărie în angro și detail
ca: **Caete, creioane** pentru
tablite, tocuri, creioane,
tablite, bureți, (sponghe),
cretă, gumă de șters, pene
etc. precum și **certIFICATE**
școlare, registre de ab-
sente și cărticică de atestate.
La orice comandă se face rabat.

Cu stimă

Tip. și Librăria Diecezană
Caransebeș.